

Utbildningsdepartementet
Via epost:
u.remissvar@regeringskansliet.se

Stockholm 2022-04-21

Ref U2021/04610

Yttrande om Remiss av SOU 2021:91 Ny Rymdlag, d.nr. U2021/04610

Transportföretagen – Flyg (Svenska Flygbranschen) är ett bransch- och arbetsgivarförbund inom Transportföretagen. Våra medlemsföretag representerar flygtrafikledning, flygplatser, flygskolor, service- och underhållsverksamhet samt marktjänster. Bland våra medlemsföretag finns företag (t.ex. icke statliga flygplatser, företag som bedriver ambulansflyg samt andra samhällsviktiga tjänster som skogsbrandsbekämpning) som är direkt berörda av förslagen i rapporterna.

Transportföretagen – Flyg har tagit del av SOU 2021:91 Ny Rymdlag som Utbildningsdepartementet har remitterat.

Transportföretagen – Flyg anser att det är bra att översynen av rymdlagen har genomförts och anser att förslaget till ny rymdlag innebär en helt nödvändig modernisering av den gamla lagen från 1982.

Avgränsningen mot luftfart

Vi delar utredningens bedömning att aktiviteter i luftrummet på hög höjd ökat och kommer sannolikt fortsatt öka varför avgränsningsdiskussionen blir allt viktigare. Utredningens förslag åstadkommer gränssnittet mellan luft- och rymdverksamhet men diskuterar inte tillräckligt långt hur de olika intressena hos aktörer i flyg- respektive rymdbranschen ska vägas, eller koordineras. Det är enkelt, enligt utredningens skrivning, att ”lysa av” luftrum för rymdverksamhet, men konsekvenserna kan i praktiken innebära ett näringsförbud, eller åtminstone temporärt näringshinder, för luftfartens aktörer. Vi efterlyser obligatoriska samråd med luftfartens aktörer i god tid innan restriktionsområden upprättas, och att en proportionalitetsprincip tas in i lagtexten vid en sådan bedömning för att samtliga intressen ska kunna balanseras.

Definitionen av rymdverksamhet

Utredningen landar i att föreslå att lagens tillämpningsområde bör avgränsas genom definitionen av rymdföremål och att definitionen av rymdföremål bör ange att det är fråga om ett föremål som ska sändas ut, sänds ut eller har sänts ut till en viss höjd, samt anger den höjden till 100km. Det innebär i praktiken ett ställningstagande med internationellt rättsliga konsekvenser, även om utredningen på s. 139 skriver att det inte är avsikten. Danmark tog en något liknande bana för

några år sedan när man i sin rymdlag satte en gräns om 100km för ”yttre rymden”.¹ Vi ställer ett frågetecken kring utredningens skrivning att den svenska avgränsningen inte ska uppfattas som Sveriges formella ståndpunkt när det gäller avgränsning. När lagen börjar användas på avsett sätt kommer det skapa en praxis som ger uttryck för en viss riktning i formeringen av en ståndpunkt, vare sig vi vill eller inte, och kommer antagligen användas som argument i framtida diskussioner om avgränsningsproblematiken i internationella fora.

Med utredningens förslag kommer utsändning av rymdföremål till höjder över 100 kilometer över havsytans nivå att omfattas av rymdlagen, medan utsändning av föremål till 95 kilometer omfattas av andra bestämmelser, företrädesvis lufträtten. Även om en skarp gräns kan vara lättare att administrera och ge förutsebarhet för både stat, myndigheter och aktörer kan det också påverka de företag och organisationer som skulle vilja vända sig till Sverige för att etablera rymdverksamhet. Om till exempel ett angränsande land definierar även ”95-kilometresprojektet” som rymdverksamhet kan det ge en fördel för dem som vill utföra just rymdverksamhet, vilket kan göra att verksamheten söker sig till det landet. Och vice versa så klart. En möjlig lösning på detta problem är att det införs en viss flexibilitet i definitionen, med ett antal objektiva kriterier som ska bedömas för att kvalificera verksamheten som rymdverksamhet. Utfallet kan ha mycket stor betydelse för tillståndsgivning, säkerhetskrav, finansiering, miljökrav, skadeståndskrav mm. varför möjligheten borde analyseras vidare. Utredningen har själva föreslagit en ganska stor flexibilitet i 3§ punkt 5 ”[...] annan verksamhet som utförs i rymden än de som anges i punkterna 1-4” varför ett sådant förslag inte borde vara helt obekant.

Rättssubjekt som omfattas av lagen

Under punkt 6.7 skriver utredningen om vilka rättssubjekt som ska omfattas av lagen. Därvid föreslås att lagen ska gälla för rymdverksamhet som bedrivs utanför svenskt territorium av svensk medborgare eller juridisk person med säte i Sverige. Utredningen diskuterar om en svensk medborgare som är anställd hos en utländsk organisation omfattas och skriver:

”En svensk medborgare som är anställd hos en utländsk organisation som bedriver rymdverksamhet omfattas emellertid inte av lagens tillämpningsområde när han eller hon under sin anställning deltar i organisationens rymdverksamhet. Det följer av att organisationen som är verksamhetsutövare inte är svensk.”

Vi finner inte att den föreslagna lagtexten är helt tydlig på den punkten.

Med vänlig hälsning,

Transportföretagen Flyg

Fredrik Kämpfe
Branschchef

---

¹ <https://www.unoosa.org/oosa/en/ourwork/spacelaw/nationalspacelaw/index.html>

